

ZAKON BR. 02/L-88

O KULTURNOM NASLEDJU

Skupština Kosova,

Na osnovu Poglavlja 5.1(g) i 9.1.26 (a), i 9.3.3 Ustavnog Okvira za Privremenu Samoupravu na Kosovu (Uredba UNMIK-a br. 2001/9 od 15 Maja 2001 god.),

U cilju stvaranja infrastrukture i zakonske regulative u vezi sa zaštitom, čuvanjem, i promovisanjem kulturnog nasledja Kosova,

Usvaja:

ZAKON O KULTURNOM NASLEDJU

Član 1
Opšte odredbe

1.1. Predmet ovog Zakona su vrednosti kulturnog nasledja koji su stvoreni tokom vekova kao i zakonska i tehnička sredstva za inventarizaciju, dokumentovanje, izbor, zaštitu, konzervisanje, restauraciju, upravljanje, prezentaciju i propagiranje ovog bogastva u skladu sa međunarodnim kartama i konvencijama, nezavisno od vlasništva kulturnog nasledja pod zaštitom. Istorijske kulturne vrednosti ovog nasledja su bogastvo za sve građane Kosova.

1.2. Ovaj Zakon utvrđuje odnose između vlasnika, posednika i korisnika kulturnog nasledja bilo da su lica, zajednice ili javni organi koji su odgovorni za ocenu kulturnog nasledja. Zakon utvrđuje i odgovornosti privatnih vlasnika i javnih institucija u vezi sa kulturnim nasledjem.

1.3. Kulturna nasledje u okviru ovog Zakona su: arhitektonsko, arheološko, pokretno i duhovno nasledje, nezavisno od vremena stvaranja i izgradnje, tipa izgradnje, korisnika, stvaraoca ili sprovodioca poslova. Delokrug zakona treba da bude ograničen na pitanja koja se na specifičan način odnose na kulturno nasledje. Takođe, kulturno nasledje koje se odnosi ili potiče iz verskih konfesija biće upravljano zakonodavstvom kojim se reguliše status verskih zajednica na Kosovu.

1.4. Cilj ovog zakona je da reguliše legalno oblast kulturnog nasledja u pogledu čuvanja, zaštite, javnog pristupa, komuniciranja i obezbeđivanja obaveznih izvora s ciljem da se nasledje koristi od današnje generacije i da bude preneti na buduće generacije kao istorijski i kulturni dokumenat.

Clan 2
Definicija pojmova u zakonskom kontekstu

2.1. "**Kulturno nasledje**" obuhvata arhitektonsko, arheološko nasledje, pokretno i duhovno nasledje.

2.2. "**Arhitektonsko nasledje**" se sastoji od:

- a). Monumenata: Konstrukcije i vidne strukture od istorijske, arheološke, umetničke, naučne vrednosti društvenog ili tehničkog interesa, uključujući i pokretne elemente kao što su njeni delovi.
- b). Ansambli ili celina zgrada: Grupe urbanih ili ruralnih zgrada značajne po istorijskim, arheološkim, umetničkim, naučnim vrednostima, društvenog ili tehničkog interesa uključujući i delovanje odredjenih topografskih jedinica.

c). Oblasti arhitekturnog konzerviranja: Oblasti koje sadrže kombinovani rad čoveka i prirode značajnih po istorijskim, arheološkim, umetničkim, naučnim vrednostima društvenog i tehničkog interesa.

2.3. "**Arheološko nasledje**" podrazumeva gradnje, strukture i grupu zgrada, razvijeno naselje, pokretne objekte, monumente raznih vrsta i njihove sadržine, koje se nalaze na zemlji ili pod vodom. Arheološko nasledje može biti zaštićeno pomoću arheološkog rezervata, gde bilo vidni ili skriveni ostatke (nevidljivi) na terenu trebaju ostati netaknuti.

2.4. "**Kulturni pejzaž**" podrazumeva oblast, onakvu kakvu je posmatraju ljudi, čiji karakter je rezultat delovanja i medjusobnog delovanja prirodnih i/ili ljudskih faktora; jedna esencijalna komponenta ljudske sredine, izraz diverziteta zajedničkog kulturnog i prirodnog nasledja i stvaraoca njihovog identiteta.

2.5. "**Pokretno nasledje**" su objekti koji su izraz ili evidencija ljudske kreativnosti ili prirodnog razvoja koje se razlikuju po istorijskim, arheološkim, umetničkim vrednostima kao i po značaju i naučnog i duhovnog interesa.

2.6. "**Duhovno nasledje**" obuhvata forme kulturnog izraza tradicija ili narodnih običaja, jezika, proslava, rituala, igara, muzike, pesme i umetničkog izraza.

2.7. "**Inventarizacija**" je analitička delatnost za prethodni opis i dokumentovanje vrednosti kulturnog nasledja.

2.8. "**Dokumentovanje**" je prezentacija tipoloških i faktičkih vrednosti kao i interesnih faktora po članu 2.2, 2.3, 2.4 i 2.5 ovog Zakona pomoću grafičkih i fotografskih sredstava kao i pisanih podataka.

2.9. "**Zaštita**" je celina zaštitnih mera pravne prirode koje imaju za cilj čuvanje celine vrednosti kulturnog nasledja.

2.10. "**Konzervisanje**" podrazumeva stvaranje povoljnih uslova i preduzimanje prethodnih mera za čuvanje kulturnog nasledja, uključujući i održavanje.

2.11. "**Restauracija**" je delovanje koje ima za cilj čuvanje i izlaganje vrednosti kulturnog nasledja.

2.12. "**Upravljanje**" je nadzor i upravljanje korišćenja kulturnog nasledja.

2.13. "**Propagandiranje**" podrazumeva obrazovnu delatnost i podizanja svesti u vezi vrednosti kulturnog nasledja..

2.14. "**Oštećenje**" je svako oštećenje vrednosti kulturnog nasledja.

2.15. "**Oцена kulturnog nasledja.**" podrazumeva proces istraživanja, studiranja, dokumentovanja i izbora u postupku zaštite, čuvanja, restauracije, upravljanja i proširenja njene vrednosti.

2.16. "**Lista kulturnog nasledja.**" obuhvata stvari po inventaru kulturnog nasledja.koji su izabrani za čuvanje i zaštitu od nadležne institucije po ovom zakonu.

2.17. "**Ministarstvo**" je odgovorno ministarstvo za kulturno nasledje.

2.18. "**Ministar**"je odgovorni ministar za kulturno nasledje.

2.19. "**Nadležne institucije**" podrazumeva zakonom određenu instituciju za istraživanje, dokumentovanje, izbor, nadzor, čuvanje, konzervisanje, restauraciju, upravljanje i propagandiranje kulturnog nasledja..

2.20. "**Veličina monumenta**" je granica zaštićene površine povezana zaštićenim kulturnim nasledjem., koja treba da se utvrdjuje u planu od strane nadležne institucije.

2.21. "**Zaštićena zona**" podrazumeva deo mesta koji je utvrđen članom 2 Zakona br. 2003/14 o prostornom planiranju koji je ambijent veličine nepokretnog kulturnog nasledja koji se može zaštititi od nekog razvoja ili delatnosti koje može oštetiti vidni kadar ili ostalo oštećenje kulturnog nasledja.

2.22. "**Zaštićena površina**" je zona koja može obuhvatiti prirodne ili ambijentalne izvore, ili nepokretno kulturno nasledje kao što je utvrđeno članom 2 Zakona br. 2003/14 o prostornom planiranju.

2.23. "**Posebna područja**" je područje koja je utvrđena prostornim planom što zahteva posebno organizovanje, razvoj, upotrebu ili zaštitu, kao što je utvrđeno članom 12.2 Zakona br.2003/14 o prostornom planiranju.

2.24. "**Muzeji**" su neprofitabilne institucije i otvorene za javnost radi istraživanja, konzervisanja, prikupljanja, komunikacije i izlaganja pokretnog nasledja s ciljem studiranja, vaspitanja i posmatranja u službi društva i njenog razvoja.

Clan 3

II. Inventarizacija, dokumentovanje i privremena zaštita kulturnog nasledja

3.1. Identifikacija kulturnog nasledja vrši se od načina inventarizacije i implementacije od strane nadležne institucije u skladu sa Zakonom.

3.2. Inventarisanje i dokumentovanje sadrži prethodnu grafičku, vizuelnu i opisnu dokumentaciju osnovnih podataka kulturnog nasledja: imena vlasnika, posednika ili korisnika, i referencije za lokaciju, vizuelno predstavljanje, vrstu i datum u skladu sa podzakonskim aktom zasnovan na ovaj Zakon.

3.3. Ministarstvo stvara standardizovanu i centralizovanu bazu podataka za kulturno nasledje u dve forme, pismenoj i elektronskoj. Pristup ovim podacima dozvoljava se pomoću institucionalne mreže.

3.4. Stručnom zvaničniku od nadležne institucije daje se pravo potvrđivanja vrednosti i stanja kulturnog nasledja tokom procesa inventarizacije i ocene, nakon 7 dana od upoznavanja vlasnika.

3.5. Na osnovu kriterijuma utvrđenim podzakonskim aktom i u skladu sa članom 3.2 nadležna institucija bira iz inventarizacije kulturnog nasledja stvari i objekte koje treba da se stavljaju pod privremenom zaštitom u okviru Liste kulturnog nasledja.

3.6. Obuhvaćeni objekti na Listi kulturnog nasledja za privremenu zaštitu trebaju biti pod privremenom zaštitom za jednu godinu. Pravo na nadoknadu za finansijski gubitak prenosi se na sud ukoliko nasledje nije pod trajnom zaštitom nakon jedne godine. Takva nadoknada se ocenjuje od strane nezavisne komisije koja se formira od strane Saveta Kosova za kulturno nasledje.

3.7. Kulturno nasledje pod privremenom zaštitom, u skladu sa zakonom, ima istovetna svojstva sa kulturnim nasledjem pod trajnom zaštitom, kao što je utvrđen članom 4.

3.8. Izdavanje dozvole za izgradnju ili druge delatnosti koja može uticati na vrednosti ili izmeniti celinu ili strukturu objekta kulturnog nasledja pod privremenom zaštitom, se izvrši samo uz pismeno odobrenje od nadležne institucije.

Clan 4 **Zaštita i legalne mere**

4.1. Delovi kulturnog nasledja predloženi od nadležne institucije, pravno ili fizičko lice pod trajnom zaštitom se sakupljaju u skladu sa usvojenim kriterijumima pomoću podzakonskog akta zasnovan na ovom zakonu.

4.2. Delovi kulturnog nasledja kao što je utvrđeno u članu 2 ovog zakona a koji su predloženi za zaštitu od strane pravnih ili fizičkih lica trebaju imati ocenu od nadležnih institucija u skladu sa članom 4.1 ovog Zakona.

4.3. Delovi kulturnog nasledja predloženi za trajnu zaštitu se prijavljuju Savetu Kosova za kulturno nasledje radi uvidjaja, adaptacije ili odbijanja.

4.4. Odluka o obuhvaćanju objekata na Listi kulturnog nasledja pod trajnom zaštitom odredjenog od Saveta Kosova za kulturno nasledje, potpiše se od strane ministra i time stupa na snazi njihova trajna zaštita pod ovim Zakonom. Lista kulturnog nasledja biće otvorena za javnost.

4.5. Usvajanje odluka o objektima od strane ministra da bi bila obuhvaćane na Listi kulturnog nasledja pod trajnom zaštitom u skladu sa članom 4.4 treba biti najmanje 15 dana nakon datuma prijema u Ministarstvu.

4.6. Objekti kulturnog nasledja koji su obuhvaćeni na listi kulturnog nasledja, pod privremenom i trajnom zaštitom, upisuju se pri Katastralnoj i Geodetskoj Agenciji Kosova na oba nivoa - centralnom i lokalnom.

4.7. Obaveštenje o obuhvaćanju objekta na Listi kulturnog nasledja vršiče se pomoću oglašavanja u Službenom listu u roku od 28 dana i slanja pismenog obaveštenja vlasniku.

Savet Kosova za kulturno nasledje

4.8. Savet Kosova za kulturno nasledje, je organ kojeg osniva Skupština Kosova i određuje objekat i delatnost u oblasti kulturnog nasledja. Savet je sastavljen od 7. članova, koji se biraju za trogodišnji mandat od strane Skupštine Kosova uz poštovanje etničkog sastava Kosova. Skupština Kosova usvaja budžet Saveta Kosova za kulturno nasledje. Način organizovanja i funkcionisanja Saveta Kosova za kulturno nasledje regulisaće se unutrašnjim aktom kojeg isti usvaja.

4.9. Savet Kosova za kulturno nasledje identifikovaće neophodne mere za finansijsku podršku kulturnom nasledju za svaku godinu od Skupštine Kosova u skladu sa ovim zakonom. Savet Kosova za kulturno nasledje, u toku obavljanja svojih delatnosti saradjuje sa nadležnim institucijama koje deluju u oblasti kulturnog nasledja.

Obaveze pravnih i fizičkih lica za zaštitu kulturnog nasledja

4.10. Svako pravno i fizicko lice dužan je da se stara o zaštiti celine kulturnog nasledja ukoliko on ili ona su vlasnici, posednici ili korisnici navedenog kulturnog nasledja.

4.11. Svako pravno ili fizičko lice koje oštećuje kulturno nasledje, nezavisno od imovinskih odnosa sa njime, kažnjava se ili sankcionira na osnovu Krivičnog zakonika Kosova, Zakona o prekršajima i u skladu sa članom 11 ovog zakona.

Inspektori kulturnog nasledja

4.12. Inspektori imenovani od Ministarstva, u skladu sa podzakonskim aktom zasnovan na ovom zakonu, ocene uslove i stanje čuvanja kulturnog nasledja i preduzimaju potrebne mere za čuvanje i zaštitu kulturnog nasledja.

4.13. Vlasnik, posednik ili korisnik zastićenog kulturnog nasledja je obavezan da ne smeta inspektovanje koje se vrši po članu 4.12

Konzervacija i restauracija kulturnog nasledja

4.14. Svaka intervencija koja utiče na celinu ili vrednosti kulturnog nasledja zahteva pismeno odobrenje od nadležne institucije.

4.15. Nadležna institucija naređuje odmah obustavu neovlašćenog rada kulturnog nasledja svake vrste za određeni vremenski period.

4.16. Delatnosti konzervisanja i restauracije u vezi sa kulturnim nasledjem vrše se od strane nadležne institucije i pravnih i fizičkih lica uz licencu Ministarstva u skladu sa podzakonskim aktom zasnovan na ovom zakonu. Izvršeni rad sa licencom nadgledaće se od strane nadležne institucije.

4.17. Projekti konzervisanja i restauracije kulturnog nasledja primenjuju se samo nakon pismenog usvajanja od nadležne institucije.

4.18. Intervencije konzervisanja i restauracije vrše se u skladu sa podzakonskim aktom i članom 4.17 ovog Zakona.

4.19. Proces intervencije konzervisanja i restauracije vrši se pod nadzorom nadležne institucije.

4.20. Nadležna institucija obustavlja rad na konzervisanje i restauraciju ukoliko se utvrđuju nepravilnosti tokom njihovog primenjivanja ili do ispunjavanja potrebnih uslova za izvršavanje takvih poslova.

Prodaja i prebacivanje ili uspostavljanje imovinskih prava pod kontrolu nadležne institucije kulturnog nasledja

4.21. Kulturno nasledje može se prodati, naslediti ili pokloniti samo unutar teritorije Kosova i u skladu sa zakonom koji je na snazi, po kome se upravlja imovinska pitanja. Ministarstvo ima prednost da kupuje kulturno nasledje po tržišnoj ceni što će se oceniti od strane nezavisne komisije formirane od Saveta Kosova za kulturno nasledje.

4.22. Imovinsko pravo, zaštićeno kulturno nasledje može preći ili uspostaviti u imovinsko pravo pod kontrolom i upravom nadležne institucije, u skladu sa relevantnim zakonodavstvom ukoliko postoji opasnost namernog oštećenja ili uništenja kulturnog nasledja, odnosno de je preduzeto nedovoljno delovanje od vlasnika, posednika ili korisnika kako bi se zaštitili uslovi i stanje čuvanja kulturnog nasledja. Nadoknada se isplaćuje vlasniku na osnovu tržišne vrednosti imovine i uslova imovine. Nivo kompenzacije se utvrđuje od nezavisne komisije koja će biti osnovana od saveta Kosova za kulturno nasledje.

4.23. Zaštićeno kulturno nasledje koja je u privatnom vlasništvu i koja dobija od javnih fondova za rad oko konzervisanja i restauracije na osnovu člana 5 ovog Zakona je subjekat zahteva za javan pristup u određenom vremenskom periodu , u opravdanom roku, koji će se odrediti podzakonskim aktom.

Clan 5 Finansiranje i fiskalne mere za kulturno nasledje

5.1. Fondovi za istraživanje, dokumentovanje, izbor, zaštitu, konzervisanje, restauraciju, upravljanje, prezentaciju i propagandiranje kulturnog nasledja se obezbeđuju od Konsolidovanog Budžeta Kosova i preko finansijskih izvora lokalnih vlasti ili nekog drugog domaćeg ili medjunarodnog izvora bilo kao donacija ili sponzorstvo.

5.2. Konsolidovani Budžet Kosova za kulturno nasledje se koristi za pokrivanje delatnosti u vezi sa kulturnim nasledjem u skladu sa članom 4 ovog Zakona. Savet Kosova za kulturno nasledje ocenjuje predložene projekte i dostavljene od institucija odredjenih oblasti, dok je Ministarstvo odgovorno za usvajanje i implementaciju ovih projekata po proporcionalnim osnovama budžeta.

5.3. Kulturno nasledje pod privremenom ili trajnom zaštitom oslobadja se od poreza na imovinu u skladu sa ovim Zakonom.

5.4. Svako investiranje u cilju konzervisanja i restauracije zaštićenog kulturnog nasledja od strane pravnih ili fizičkih lica, čiji je iznos utvrdjen i usvojen od nadležne institucije, se oslobadja od poreske obaveze na prihod do vrednosti investiranog iznosa ako nije drugačije regulisano nekim drugim zakonom na snazi .

5.5. Kulturno nasledje u privatnom vlasništvu koja je dozvoljena za javnost, prema članu 4.23 ovog Zakona, oslobadja se poreza na nasledje.

Clan 6 III. Arhitekuralno nasledje

6.1. Arhitekuralno nasledje je deo pokretnog nasledja. Sastoji se od monumenata, ansambla (celine) i arhitekuralne konzervisane oblasti. Arhitekuralno nasledje počinje od preistorijskog perioda pa do današnjeg doba.

6.2. Inventarizacija, dokumentovanje i zaštita arhitekuralnog nasledja reguliše se po članu 3 i 4 ovog Zakona. Stručno i naučno ocenjivanje o pomenutim vrednostima upisuje se u Listi kulturnog nasledja.

6.3. Arhitekuralni monumenti se čuvaju sa svim sastavnim elementima, arhitekuralnih i tehničkih osobina. Prostor zaštite monumenata obuhvata svaku gradnju ili strukturu prihvaćene vrednosti unutar veličine monumenata i utvrdjuje se u jednom planu nadležne institucije.

6.4. Arhitekuralni monumenti pod privremenom ili trajnom zaštitom treba da imaju jednu zastićenu zonu, koja je 50 metara od perimetra monumenata. Ova zaštitna zona koja se može proširiti ili suziti utvrdjuje se planom nadležne institucije i prostornim relevantnim planovima u skladu sa članom 2 Zakona br. 2003/14 o prostornom planiranju.

6.5. Ansambli (celine) i arhitekuralna konzervisanja polja pod zaštitom mogu biti u ruralnim i urbanim zonama. Zgrade uključene u ansamblima i takvim poljima su zaštićene spolja i utvrdjuju se kao zaštićena površina u skladu sa članom 2 Zakona br. 2003/14 o prostornom planiranju i može se kvalifikovati kao posebna područja u skladu sa članom 12 Zakona br. 2003/14 o prostornom planiranju.

6.6. Politika o čuvanju, upravljanju i povećanju konzervisanih arhitekuralnih zona zajednički se utvrdjuje od nadležne institucije i centralnih i lokalnih autoriteta za prostorno planiranje.

6.7. Svaki posao za modifikaciju ili demoliranje arhitekuralnog monumenata ili delatnost konzervisanja ili restauracija koji može imati uticaja na vrednosti monumenata, zahteva pismenu saglasnost od nadležne institucije.

6.8. Svaki posao za modifikaciju ili demoliranje ili delatnost konzervisanja ili restauracije za spoljno pokrivanje zgrada uključene u ansamblima ili zone arhitekuralnog konzervisanja, zahteva pismenu saglasnost od nadležne institucije.

6.9. Zahtev za dozvolu za izgradnju zgrada ili druga delatnost unutar zaštitne zone arhitekuralnog monumenata, ili unutar prostora arhitekuralnog konzervisanja koja utiče na prostoru ansambla, se predaje na razmatranje nadležnoj instituciji. Nadležna institucija ima pravo veta za davanje takve dozvole. Ukoliko nadležna institucija ne odgovara u roku od 15 dana u vezi sa zahtevom za izgradnju zgrada ili drugih aktivnosti, dozvola se može utvrditi od relevantnog autoriteta za planiranje i izgradnju.

6.10. Arhitekturno nasljedje pod zaštitom zabeleži se jasno sa vidnim znakom. Postavljanje reklamirajućih materijala na arhitekturnim monumentima, zgrada ili ansambla, odnosno unutar arhitekturnih prostora vrši se sa pismenom dozvolom od strane nadležne institucije.

6.11. Zabranjuje se pokretanje ili delimično premeštanje dela zaštićenog arhitekturnog nasljedja pod trajnom ili privremenom zaštitom.

6.12. Arhitekturni monumenti ili zgrade unutar ansambla koji su u lošem stanju obnove ili prethodno oštećeni, su objekat procedure hitne obnove. Nadležna institucija šalje vlasniku pismeno obaveštenje u roku od sedam dana s ciljem ulaska u objekat da bi se preduzele takve radnje. Tamo gde je stanje imovine palo zbog neizvršavanja poslova od strane vlasnika, odnosno neizvršavanja zadataka ili nadzora po članu 4.10, cena pomenutih poslova će se nadoknaditi od vlasnika. Ova procedura omogućava žalbu u slučajevima uslova finansijskog nedostatka.

6.13. Imovinska prava jednog arhitektonskog spomenika može se preneti ili staviti pod kontrolu i upravu nadležnog organa u slučajevima kada ima neuspeha u konzervisanju monumenata po odredbi člana 4.10, nakon davanja pismenog obaveštenja koji sadrži specifikovan raspored poslova unutar 90 dana. Nadoknada se ocenjuje po članu 4.22 ovog Zakona.

6.14. Upotreba s ciljem ekonomske i kulturne koristi arhitekturnog nasljedja se ovlašćuje uz pismeno odobrenje od nadležne institucije, u slučajevima kada vrednosti arhitekturnog nasljedja su zaštićene.

Clan 7

IV. Arheolosko nasljedje

Tipovi kulturnog nasljedja su:

7.1. "Arheološko nasljedje" sastoji se od pokretnih i nepokretnih objekata kao što su utvrđeni članom 2.3 ovog Zakona.

7.2. "Nepokretni arheološki objekti" su monumenti, naselja, izgradjene strukture od ljudske ruke i stratigrafskog kompozicije.

7.3. "Pokretni arheološki objekti" su pronađene ili slučajno pronađene stvari tokom arheoloških iskopavanja a koja su pregled ili evidentiranje ljudske kreativnosti.

Prethodne i spasilačke mere

7.4. Kada se zahtev za dozvolu izgradnje zgrade ili ostale delatnosti na poznato arheološko nasljedje prihvata pri lokalnom autoritetu planiranja i izgradnje, navedeni zahtev se odmah upućuje na razmatranje pri nadležnoj instituciji. Podnosilac zahteva ne može dobiti dozvolu pre pripreme dogovora sa nadležnom institucijom radi pribavljenja ocene o arheološkom nasljedju. Visina cene koja se treba navesti od podnosioca zahteva za ovaj cilj će se utvrditi pomoću date formule podzakonskim aktom na osnovu Zakona.

7.5. Nadležna institucija obaveštava lokalni autoritet za planiranje i izgradnju, ukoliko se podnosiocu zahteva može dati dozvola u skladu sa članom 7.4, unutar perioda od 20 dana neposredno ili gde će se postavljati ta delatnost. Ukoliko nadležna institucija ne izdaje obaveštenje u roku od 20 dana, podrazumeva se davanje dozvole.

7.6. U toku gradjevinskih radova, ako se naidje na arheološko otkriće, otkrivač ili investitor treba odmah da informiše nadležnu instituciju, ali ne dalje do narednog dana. Nadležna institucija ima pravo da odmah obustavi početne gradjevinske radove radi preduzimanja studijskih procena i arheološkog spašavanja na tom mestu za izvesno vreme koje će se utvrditi podzakonskim aktom zasnovan na ovom zakonu. Stvaralački (gradjevinski) radovi mogu se obnoviti samo uz pismenu dozvolu nadležne institucije.

7.7. Arheološka poznata pronalazišta i u interesu za arheologiju Kosova, finansijski se nagradjuju, nakon usvajanja od nadležne institucije. Nivo nagrade će se utvrditi od strane nezavisne komisije osnovane od Saveta Kosova za kulturno nasleđe.

7.8. Slučajna arheološka otkrića prijavljuju se u roku od tri dana nadležnoj instituciji.

7.9. Sva arheološka otkrića kao i one iskopavane tokom arheoloških iskopavanja su imovina Kosova.

7.10. Od autoriteta koji su odgovorni za obavljanje javnog rada traži se da se pridržavaju odredbi člana 7.4 i 7.9.

Arheološki rezervati

7.11. Arheološki rezervati su prostori posebnog značaja za arheologiju koje se čuvaju za buduće generacije i utvrđuju se planom od strane nadležne institucije. Takvi rezervati se klasificiraju kao posebna područja u skladu sa članom 12 Zakona br. 2003/14 o prostornom planiranju.

7.12. Na osnovu informacija koje sadrži lista inventara, nadležna institucija utvrđuje arheološke rezervate i postavlja ih na prostorima pod privremenom zaštitom u skladu sa članom 3 ovog Zakona a u cilju uključivanja u proceduri za trajnu zaštitu.

7.13. Arheološko spašavanje će se preduzimati samo kod arheoloških rezervata od nadležne institucije. Takve delatnosti mogu se razvijati samo u izuzetnim okolnostima povezanih sa prirodnim nepogodama ili ostalim ugrožavanjima.

7.14. Ne dozvoljava se nikakva delatnost koja oštećuje arheološke rezervate bez pismene dozvole nadležne institucije.

Zone i zaštitni prostori

7.15. Zaštitne zone utvrđuju se oko poznatih mesta arheološkog nasleđa.

7.16. Radijus (granica) zaštitne zone treba da bude 100 metara od perimetra mesta zaštićenog arheološkog nasleđa. Ova zaštitna zona se može proširiti ili suziti i ovo se određuje jednim planom nadležne institucije u skladu sa članom 2 Zakona br.2003/14 o prostornom planiranju.

7.17. Svako podnošenje zahteva za dozvolu radi izgradnje zgrade ili ostale delatnosti unutar zaštitne zone, odnosno mesta kulturnog nasleđa, treba se uputiti na razmatranje nadležnoj instituciji. Nadležna institucija ima veto za davanje takve dozvole. Ukoliko nadležna institucija ne odgovara u roku od 20 dana, dozvola će se utvrditi od relevantnog autoriteta planiranja i izgradnje.

7.18. Dozvoljava se intervencija na površini unutar zaštitne zone u smislu poljoprivrednih delatnosti uz pismenu dozvolu nadležne institucije.

7.19. Površina potencijalnog značaja arheološkog nasleđa se utvrđuju tokom procesa inventarizacije, u skladu sa članom 3 ovog zakona, i utvrđuju se kao zaštićena površina u skladu sa članom 2 Zakona br. 2003/14 o prostornom planiranju. Podnošenje zahteva za izgradnju ili ostale delatnosti u takvim prostorima utvrđuju se u skladu sa odredbama člana 7.4 ovog zakona.

Procedure za arheološko iskopavanje

7.20. Arheološka iskopavanja mogu se preduzeti samo uz pismenu dozvolu nadležne institucije. Odluka o dozvoli se daje unutar 30 dana od dana podnošenja zahteva.

7.21. Institucijama ili fizičkim ili pravnim licima može se dati dozvola za arheološka iskopavanja samo uz licensu po kriterijumima i stručnim standardima i nadzora koji se utvrđuje podzakonskim aktom na osnovu ovog Zakona.

7.22. Licencovani za arheološko iskopavanje podnesu izveštaj o iskopavanju pred nadležnom institucijom gde se uključuju fotografijski materijali, skice, crteži, palnovi, topografski materijali, kartografski materijali i ostali naučni i stručni materijali koji su korišćeni tokom iskopavanja kao i arheološko otkriće, u roku od godinu dana od početka arheološkog iskopavanja.

7.23. Kriterijumi za dokumentovanje i registrovanje arheoloških istraživanja i otkrića tokom arheoloških iskopavanja, se specificuju pomoću podzakonskog akta ovog Zakona.

7.24. Pravo publikacije arheološkog istraživanja pripada posedniku licence za arheološko iskopavanje u trajnosti od četiri godine. Nakon ovog perioda, pravo na publikaciju je otvoreno za ostale arheologe koji imaju licencu.

Prava i obaveze

7.25. Pronadjeno ili postojeće arheološko nasledje unutar prostora Kosova je vlasništvo Kosova.

7.26. Nadoknada će se izvršiti za izgubljeno poljoprivredno zemljište ili druge imovine gde su preduzeta otkrića i iste se čuvaju (in situ). Nadoknada se procenjuje od strane nezavisne komisije osnovane od nadležne institucije u skladu sa ovim Zakonom.

7.27. Vlasniku ili korisniku zemljišta od potencijalnog arheološkog značaja, tokom rada ili upotrebe neće se dozvoliti da ugrožava celinu arheološkog nasledja pod zemljom ili vodom. Vlasnik ili korisnik zemljišta od potencijalnog arheološkog značaja ograničeni su na korišćenje i pravima.

Eksproprijacija i nadoknada

7.28. Bivši vlasnik ili korisnik zemljišta gde je pronadjeno arheološko nasledje a koje je ekspropirano po članu 4.22, ima pravo na razumnu nadoknadu u novčanoj vrednosti ili zamenom zemljišta. Nadoknada ili prava razmena zemljišta se utvrđuje od nezavisne komisije osnovane od Saveta Kosova za kulturno nasledje.

Stručni saveti i uputstva

7.29. Nadležna institucija za arheološko nasledje je obavezna da obezbedjuje administrativna i proceduralna uputstva o pitanjima vezanim za arheološko nasledje.

7.30. Ministarstvo obezbedjuje godišnje fondove za arheološko spašavanje.

Javni pristup

7.31. Arheološko nasledje može biti subjekat zahteva javnog pristupa u skladu sa članom 4.23 ovog zakona.

7.32. Pronalaženja tokom arheološkog istraživanja se prezentuju i obezbedjuju za javnost uz pomoć izložbi i publikacija.

Član 8 **V. Kulturni pejzaž**

Kulturni pejzaž utvrđuje se kao posebno područje u skladu sa članom 12 Zakona br.2003/14 o prostornom planiranju.

Clan 9

VI. Pokretno nasledje

9.1. Pokretno nasledje kao što je utvrđeno članom 2.5 sastoji se od:

- objekata ili delova objekata pronađeni tokom arheološkog iskopavanja ili slučajnih otkrića
- rukopisi, verski ili civilni dokumenti, knjige, publikacije od istorijskog, naučnog i umetničkog značaja
- etnografskih objekata,
- objekata, integralnih delova trajnih kolekcija muzeja i galerija,
- objekata koji su vezani verskim kultovima,
- objekata povezanih sa značajnim istorijskim događajem i životom istorijskih ličnosti,
- umetničkih dela svih vrsta i žanrova kao što su crteži, slike, skulpture, itd.
- originalna izdanja, poster i fotografije,
- poslovi primenjene umetnosti pripremljene od staklenih materijala, keramike, metala, drveta, platna, papira itd.
- antoloških poslova primenjene umetnosti, dizajna i modernih objekata, materijala posebnog umetničkog ili istorijskog značaja,
- starog nameštaja,
- tapiserije, nošnje i muzičkih instrumenata,
- objekata istorijskog karaktera u vezi razvoja nauke i tehnologije,
- drugi objekti istorijskog, umetničkog, naučnog ili kulturnog značaja,
- numizmatični objekti, medaljoni i kolekcije filatelije,
- dokumenti arhiva, uključujući i materijale registrovanja filma, slike i video materijali.

9.2. Inventarizacija, dokumenti i zaštita pokretnog nasledja se reguliše po članu 3 i 4 ovog zakona.

9.3. Procedura za ocenu pokretnog kulturnog nasledja se primenjuje od nadležne institucije po podzakonskom aktu zasnovan na ovom zakonu.

Javne kolekcije

9.4. Javne kolekcije pokretnog nasledja su objekti pod vlasništvom javnih institucija Kosova. Javne kolekcije su pod zaštitom u skladu sa ovim zakonom.

9.5. Shodno ovom Zakonu, pokretni objekti, sastavni delovi kulturnog nasledja, istorijske celine, i verske zgrade su pod zaštitom i one se ne mogu pokretati sa mesta gde su postavljeni, bez pismene dozvole od strane nadležne institucije.

9.6. Pokretno nasledje utvrđeno članom 9.1 koje je starije od 100 godina automatski se stavlja pod zaštitom.

9.7. I pokretno nasledje koje datira od pre 1453. godine je javno vlasništvo Kosova.

9.8. Svi objekti ili delovi objekata pronađenih tokom arheoloških iskopavanja ili slučajnih otkrića su vlasništvo Kosova shodno članu 7.10.

9.9. Muzeji, kao što je utvrđeno članom 2.24, su nadležne institucije za upravljanje javnih kolekcija pokretnog nasledja.

9.10. Osnovne delatnosti javnih muzeja, na osnovu Zakona, se regulišu Zakonom o kulturnim ustanovama.

9.11. Poklanjanje pokretnog nasledja od strane fizičkih ili pravnih lica radi obogaćivanja javnih kolekcija, imaju porezne olakšice za takve svrhe. Nivo poreznih olakšica se reguliše dotičnim fiskalnim zakonodavstvom.

Mere konzervisanja zaštite pokretnog kulturnog nasledja

9.12. Nadležna institucija preduzima mere za konzervisanje, zaštitu i čuvanje pokretnog nasledja pod zaštitom u skladu sa podzakonskim aktom zasnovan na ovom zakonu, koji će utvrditi kriterijume i neophodnu opremu za zaštitu i njegovo čuvanje, i neophodne preventivne sigurnosne mere kada je reč o oštećenju, dekompenzaciji, uništenju ili gubitku.

9.13. Konzervisanje i restauracija objekata pokretnog nasledja se priprema u laboratorijama od strane licencovanih lica a u skladu sa članom 4.16.

9.14. Javnim kolekcijama pokretnog nasledja koje su na javnom izloženju obezbedjuje im se prostor od strane Ministarstva za prezentiranje, arhiviranje, čuvanje i njihovu adekvatnu zaštitu.

9.15. Ministarstvo je odgovorno za stvaranje optimalnih uslova za zaštitu objekata pokretnog nasledja koji se primenjuju u javnim institucijama s ciljem da se zaštite od kradje, plačkanja, ilegalnog otudjivanja ili nekim drugim ilegalnim aktom, uključujući i preuzimanje, oštećenje i uništenje.

9.16. Javne kolekcije pokretnog nasledja su otvorene za javnost preko stalnih ili privremenih izložbi, publikacija i ostalih povoljnih mehanizama.

Privatne kolekcije

9.17. Privatne kolekcije objekata kulturnog nasledja se registruju na Listi kulturnog nasledja u skladu sa članom 4 ovog Zakona.

9.18. Privatni vlasnik jednog utvrđenog objekta kao pokretno nasledje je obavezan da se stara o zaštiti celine jednog objekta u skladu sa članom 4.10 ovog Zakona. Za svako oštećenje, uništenje, gubitak ili kradju objekta treba upoznati nadležnu instituciju u roku od 3 dana.

9.19. Ukoliko vlasnik objekta pokretnog nasledja ne uspeva da izvrši zadatak za staranje po članu 4.10 ovog zakona, nadležna institucija upućuje pismeno obaveštenje u roku od sedam dana s ciljem preduzimanja obaveznih sigurnosnih i zaštitnih mera. Iznos cene za takav posao se nadoknadjuje od vlasnika. Ova procedura ima mogućnost žalbe u slučajevima finansijskih poteškoća.

9.20. Imovinska prava objekata pokretnog nasledja može se preneti ili staviti pod kontrolu i upravu nadležne institucije ukoliko je ugrožen od oštećenja ili uništenja ili ukoliko vlasnik nije uspeo da preduzme potrebne mere za njegovo čuvanje i obezbedjenje u skladu sa članom 4.22.

Legalna ograničenja o izlaganju

9.21. Obezbedjenje objekata pokretnog nasledja pod privatnim vlasništvom tokom izlaganja se garantuje od organizatora izložbe kada je reč o osiguranju, oštećenju, uništenju, kradji ili gubitku po kriterijumima koji se utvrđuju podzakonskim aktom na osnovu zakona. Nadoknada se ocenjuje po članu 4.22 ovog zakona.

9.22. Privatni vlasnik objekta pokretnog nasledja ima prednost na pravo da traži stručnu ocenu objekta.

Promet pokretnog nasledja

9.23. Objekat pokretnog nasledja pod zaštitom može se kretati privremeno van Kosova u ograničenim okolnostima konzervisanja, restauracije i izlaganja, pismenom dozvolom od ministra i u skladu sa podzakonskim aktom zasnovan na ovom Zakonu koji će regulisati kriterijume za garantovanje sigurnosti jednog takvog objekta.

9.24. Kupcu objekta pokretnog nasledja, kupljenog u poverenju i koji je prodat prevarom, se nadoknadjuje gubitak objekta nakon povratka objekta kod stvarnog vlasnika. Kupci i dileri koji svesno prodaju ili im se pronadju ukradeni objekti pokretnog nasledja se podvrću krivičnim merama u skladu sa članom 11 ovog Privremenog krivičnog zakonika Kosova.

9.25. Objekat pokretnog nasledja koji je konfiskovan od strane nadležnog pravnog autoriteta, čiji se vlasnik ne može identifikovati, se prijavljuje nadležnoj instituciji.

9.26. Fizička i pravna lica koja se bave prodajom objekata pokretnog nasledja, trebaju da imaju licencu od Ministarstva u skladu sa podzakonskim aktom koji se povezuje sa registrovanjem objekata kojom raspoložu navedena lica ili kada je reč o nepoštenoj prodaji.

Otudjivanje

9.27. Objekti pokretnog nasledja u javnom vlasništvu ne mogu se otudjivati, prodati ili pokloniti.

9.28. Razmena objekata u javnim kolekcijama može se odvijati samo unutar javnih muzeja Kosova i nakon saglasnosti ministra.

Uvoz i izvoz

9.29. Ukoliko je utvrđeno da je objekat pokretnog nasledja na nekom drugom mestu ili obratno, tom prilikom uvoz, izvoz ili vraćanje objekta treba biti u skladu sa bilateralnim sporazumom.

9.30. Vlada Kosova traži, bez vremenskog ograničenja, vraćanje objekata pokretnog nasledja koji je uzet van Kosova bez službene saglasnosti.

9.31. Objekti pokretnog nasledja Kosova ne mogu se izvoziti bez pismene dozvole ministra.

Clan 10

VII. Duhovno kulturno nasledje

10.1. Duhovno kulturno nasledje obuhvata forme kulturnog izraza narodnih tradicija, običaje, jezik, praznike, ritove, igre, muziku, pesme i umetničke zanate.

10.2. Duhovno kulturno nasledje je integralni deo kulturnog nasledja civilizacije uopšte. To je duhovno medjudelovanje, potrebna i nepremostiva veza kao i komunikacija.

10.3. Duhovno kulturno nasledje u različitim formama dokumentovanja i upisa se zaštićuje, čuva i promovise u skladu sa Zakonom i medjunarodnim načelima, standardima i sudske prakse.

Clan 11

VIII. Sankcije

11.1. Nepoštovanje odredbi ovog Zakona a u vezi sa ovlašćenjem delatnosti, kažnjava se od nadležnog suda uz minimum od 1.000 (hiljadu) evra i maksimalno od 500.000 (pesto hiljada) Evra za svaku neovlašćenu radnju.

11.2. Demolisanje ili namerno uništenje kulturnog nasledja, izvoz ili ilegalna prodaja objekata pokretnog nasledja, podrazumeva krivično kriminalno delo i sankcionisano je članom 290, stav 1,

2 i 3 Krivičnog Zakonika Kosova kao i Zakonom za prekršaje.

Član 12
IX. Završne odredbe

12.1. Ovaj Zakon stavlja van snage Zakon o zaštiti monumenata kulture Kosova (Sl. List Kosova Br. 19/77).

12.2. Ministarstvo je odgovorno za sprovođenje izraza "nadležna institucija" što se tiče ovog Zakona, ukoliko nije drugačije regulisano po zakonu.

12.3. Ministarstvo će se opredeliti, na osnovu zakona, da izda podzakonske akte o istraživanju, inventarizaciji, dokumentovanju, izboru, zaštiti, konzervisanju, restauraciji, upravljanju i propagandiranju vrednosti kulturnog nasleđa.

12.4. Stepen primene Zakona o verskom i kulturnom nasleđu biće predmet kasnijeg zakonodavstva ili međunarodnih sankcioniranih sporazuma.

12.5. Ovaj Zakon stupa na snagu nakon usvajanja od strane Skupštine Kosova i proglašenja od strane Specijalnog Predstavnik Generalnog Sekretara.

UNMIK/UR/2006/52
06.11.2006.